

Тенденції розвитку індустрії гостинності в Україні в період воєнного стану

Вторгнення РФ призвело до запровадження воєнного стану в Україні, негативно вплинуло на всі аспекти життя та економічного розвитку України, в тому числі й на індустрію гостинності. Події з 24 лютого 2022 року додали напруженості та страху туристам при плануванні своїх подорожей та відвідуванні туристичних детонацій. Крім того, більшість туристичних агенцій встановлюють обмеження на вибір напрямків подорожив та радять бути обережними при виборі маршрутів до України. Тому існує потреба у плануванні відновлення галузі України у післявоєнний період.

Світова індустрія гостинності починає оговтуватися від наслідків COVID-19. Дійсно, широка вакцинація сприяла позитивним прогнозам, але в багатьох секторах економіки ситуація суттєво змінилася в негативний бік, і починаючи з 2020 року індустрія гостинності зазнала сильного удару. 73 % падіння означає не лише втрату доходів 1,3 трлн. доларів США (дані Всесвітнього економічного форуму), а й скорочення зайнятості та ВВП у країнах, які найбільше залежать від індустрії гостинності.

Потрясіння, спричинені збройним конфліктом, залишили глибокі шрами на туристичному бізнесі в багатьох країнах, включаючи Україну. У 2020 році кількість ресторанів, кафе та барів в Україні скоротилася на 3850. На початку 2020 року по країні працювало 18636 закладів громадського харчування, а на початок 2021 року – 14786. Операції на ресторанному ринку України впали на 30 %, або на 6 млрд. грн., через скорочення кількості ресторанів, барів і кафе.

У період з 2017 по 2019 рік обсяг реалізованих послуг зростав з року в рік і низився у 2020 році через запровадження норм, пов'язаних з інфікуванням COVID-19. Обсяги реалізації послуг почали зростати з 2021 року завдяки розвитку технологій он-лайн-продажів, оптимізації штату та пом'якшенню карантинних обмежень. Обсяг реалізації послуг українськими закладами готельно-ресторанного господарства за п'ятирічний період сягнув до 1% від загального обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктами господарювання України (до послуг), що еквівалентно 1% від загального обсягу реалізованих послуг.

Аналіз ключових економічних показників діяльності суб'єктів господарювання готельно-ресторанного господарства свідчить, що після позитивних зрушень у 2021 році тренд в огляді змінився зі зростання на невизначений та спадний після початку збройного вторгнення РФ проти України в лютому 2022 р. змінив тренд зі зростання на невизначеність та спад. Загалом, основною метою готельно-ресторанного бізнесу, який не був фізично знищений під час обстрілів, було вижити.

В умовах воєнного стану основним напрямком розвитку українського готельно-ресторанного бізнесу є відкриття нових закладів харчування та 149 тимчасового розміщення за кордоном, зокрема в країнах Європейського Союзу, що межують з Україною. Нові заклади також мають тенденцію до відкриття на Західній Україні, куди мігрувало багато українців, а люди були переміщені з районів активних бойових дій. Для того, щоб вижити, готельно-ресторанний бізнес в Україні повинен адаптуватися до щоденних змін і використовувати ситуаційний менеджмент.

Сучасний ресторанний бізнес можна умовно поділити на три етапи:

1. ведення бізнесу під час війни.
2. післявоєнна відбудова.
3. глобальні тенденції.

Складно точно спрогнозувати вплив війни на український ресторанний ринок. Імовірність того, що ресторан «виживе» в цей період, залежить від декількох факторів:

1. Структура продажів. Заклади, які мають у своєму портфелі таку послугу як «доставка замовлень» або здатність швидко переключитися на цей режим роботи – отримали додаткові можливості для виживання після закінчення військових дій.

2. Концентрація на пікових годинах роботи. Ті ресторани, що працюють переважно на сніданки та бізнес-ланчі постраждали незрівнянно більше.

3. Міський рівень. У різних регіонах країни, в різних регіонах спостерігається помітна різниця в зниженні числа гостей.

4. Цифрова зрілість. Рівень цифрової зрілості – це цифрові програми лояльності, надійні CRM-системи та наявність онлайн-замовлення є необхідними для ресторанного ринку в сучасних умовах. Це пов'язано зі стрімким зростанням рівня цифрової взаємодії з клієнтами. І, найімовірніше, тенденція залучення споживачів у цифрове життя збережеться і в післявоєнний період

Зараз індустрія гостинності бореться з проблемою соціальної або корпоративної відповідальності. Деякі заклади закрилися, деякі стали волонтерами, інші відкрили свої двері. Зрештою, всі шеф-кухарі та власники зрозуміли, що потрібно бойкотувати РФ, щоб позбавити її права брати участь у міжнародних організаціях і структурах та повністю ізолювати росію. РФ вигнали з путівника «Мішлен», який оцінює найкращі ресторани світу. Участь РФ в рейтингу «50 найкращих ресторанів і барів світу» та її діяльність у Всесвітній федерації кулінарних спілок були призупинені. Їй заборонили на невизначений термін організувати змагання, брати участь у міжнародних форумах і різних конкурсах.

Таким чином, якими б не були структурні перетворення українського ресторанного ринку, одне можна сказати з упевненістю, повернення до довоєнних умов не буде. Пристосування до складних умов ведення бізнесу і реструктурування бізнес-процесів допоможуть оптимізувати роботу в посткризовий період. У цій галузі перспективними є такі напрямки тактики ведення ресторанного бізнесу: у регіональному аспектах і в різних ресторанних форматах. Формування поведінки ресторанних операторів – впровадження тактичних підходів і прийомів для підтримки конкурентоспроможності та орієнтації на клієнта. Використання інноваційних технологій управління та цифрових рішень забезпечує реалізацію стратегічних можливостей, ефективно оперативне управління та дистрибуцію ресторанних послуг.

Список використаних джерел та літератури

- 1.Гірняк Л., Глагола В. Сучасний стан, перспективи та тенденції розвитку ресторанного господарства в Україні. Інфраструктура ринку. 2018. Вип. 16. С. 71–77.
- 2.Динаміка ресторанного ринку України в 2011-2015 роках [URL:https://mresearcher.com/2016/03/dinamika-restorannogo-rynka-ukrainy-v-2011-2015-godah.html](https://mresearcher.com/2016/03/dinamika-restorannogo-rynka-ukrainy-v-2011-2015-godah.html).
- 3.Нищенко О. В. КНУТД. Готельно-ресторанний бізнес України: реалії та перспективи розвитку. ІІ Всеукр. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених «Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості».
- 4.Українські ресторани зуміли пристосуватися до кризи. [URL:http://ua.korrespondent.net/business/economics/3606720-yizha-vid-nerviv-ukrainski-restorany-zumily-prystosuvatysia-do-kryzy](http://ua.korrespondent.net/business/economics/3606720-yizha-vid-nerviv-ukrainski-restorany-zumily-prystosuvatysia-do-kryzy)
- 5.Ресторанний бізнес під час війни: де найбільш інтенсивно відкриваються нові заклади. [URL:https://24tv.ua/business/restoranniy-biznes-pid-chas-viyni-vidkrittya-restoraniv-ukrayini_n2151721](https://24tv.ua/business/restoranniy-biznes-pid-chas-viyni-vidkrittya-restoraniv-ukrayini_n2151721)